

**UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI
FACULTATEA DE DREPT
ȘCOALA DOCTORALĂ**

**Operațiuni de finanțare participativă
în dreptul comerțului internațional**

Rezumatul tezei de doctorat

Conducător de doctorat
Prof. univ. dr. Carmen Tamara UNGUREANU

Doctorand
Despina-Martha ILUCĂ

**IAȘI
2021**

PLANUL TEZEI DE DOCTORAT

Introducere

PARTEA I. Considerații privind operațiunile de finanțare participativă – *crowdfunding*

CAPITOLUL 1. Delimitări conceptuale ale noțiunii de *crowdfunding*

Subcapitolul 1.1. Definirea noțiunii de *crowdfunding*

Subcapitolul 1.2. Considerente economice și sociale privind apariția operațiunilor de *crowdfunding*

Subcapitolul 1.3. Natura juridică a banilor

Subcapitolul 1.4. Forme ale operațiunilor de *crowdfunding*. Clasificare

Subcapitolul 1.5. Oportunități și riscuri în operațiunile de *crowdfunding*

Subcapitolul 1.6. Aplicații speciale ale operațiunii de *crowdfunding*: finanțarea participativă a litigiilor – *crowd litigation funding*

CAPITOLUL 2. Reglementarea operațiunilor de *crowdfunding*

Subcapitolul 2.1. Oportunitatea reglementării autonome a operațiunilor de *crowdfunding* în plan internațional. Repere statistice

Subcapitolul 2.2. Reglementarea operațiunilor de *crowdfunding* la nivelul Uniunii Europene

Subcapitolul 2.3. Reglementarea operațiunilor de *crowdfunding* în România

Subcapitolul 2.4. Modele de reglementare din dreptul comparat

CAPITOLUL 3. Furnizorul european de servicii de finanțare participativă – operator al platformei de *crowdfunding*

Subcapitolul 3.1. Reglementări aplicabile furnizorilor europeni de servicii de finanțare participativă

Subcapitolul 3.2. Prestarea de servicii de finanțare participativă pentru afaceri. Cerințele organizatorice și de funcționare pentru furnizorii europeni de servicii de finanțare participativă pentru afaceri

Subcapitolul 3.3. Autorizarea furnizorilor europeni de servicii de finanțare participativă pentru afaceri

Subcapitolul 3.4. Autoritățile competente pentru furnizorii europeni de servicii de finanțare participativă pentru afaceri

Concluzii intermediare

PARTEA II. *Equity crowdfunding*: finanțarea participativă a societăților în schimbul dobândirii de titluri de participare

CAPITOLUL 1. Finanțarea întreprinderilor

Aspecte introductive și delimitări interdisciplinare

Subcapitolul 1.1. Taxonomia economică a surselor de finanțare a întreprinderii

Subcapitolul 1.2. Perspectiva juridică asupra surselor de finanțare a întreprinderii

Subcapitolul 1.3. În loc de concluzii, propunerea unei taxonomii juridice a surselor de finanțare a întreprinderii

CAPITOLUL 2. Finanțarea participativă a societăților în schimbul dobândirii de titluri de participare – *equity crowdfunding*

Preliminarii. Locul ocupat de *equity crowdfunding* în rândul surselor de finanțare

Subcapitolul 2.1. Mecanismul contractual – Calificarea juridică a contractelor componente ale operațiunii de *equity crowdfunding*

Subcapitolul 2.2. Modele de construcții contractuale în *equity crowdfunding*

Subcapitolul 2.3. Operațiunea de *equity crowdfunding* prin filtrul condițiilor de validitate ale actului juridic civil

Subcapitolul 2.4. Răspunderea civilă în operațiunea de *equity crowdfunding*

Subcapitolul 2.5. Legea aplicabilă și soluționarea litigiilor rezultate din operațiunile de *equity crowdfunding*

Concluzii finale

Dinamic și în permanentă metamorfoză, peisajul operațiunilor de comerț internațional din ultimul deceniu este din ce în ce mai puternic marcat de tranziția din planul fizic și tangibil al acestora spre mediul online, care acționează ca un catalizator pentru internaționalitatea actelor juridice care se încheie în mod curent. În prezent, este greu de conceput că există utilizatori ai Internetului care să nu fi încheiat un contract de comerț internațional, referindu-ne cel puțin la contractul de *cloud computing* din cadrul serviciilor de email, calificat astfel prin prisma elementelor de extraneitate și din punctul de vedere al prestatorilor de servicii.

Varietatea actelor de comerț internațional în spațiul virtual este într-o creștere susținută, iar dintre acestea, o nouă instituție suscită interesul cercetării noastre, fiind vorba despre finanțarea participativă – *crowdfunding*. Într-o abordare simplificată, operațiunea de *crowdfunding* reprezintă o formă de finanțare participativă prin care un număr crescut de persoane – *crowd*-ul dispersat geografic – contribuie cu sume relativ mici prin intermediul unei platforme online, pentru finanțarea unei inițiative, fie aceasta generatoare de câștiguri sau, cel puțin, de posibilitatea recuperării investiției, fie independent de obținerea unei contrapartide.

Această operațiune constituie obiectul central al prezentei lucrări, care este structurată bipartit, într-o înlănțuire logico-juridică de la general la special. Astfel, în prima parte sunt prezentate o serie de considerații generale cu privire la operațiunile de finanțare participativă, pornind de la obiectivul cercetării noastre de a răspunde unor întrebări precum: „Ce desemnează noțiunea de *crowdfunding*/finanțare participativă?”, „Cum au apărut finanțările participative în dreptul comerțului internațional?”, „Ce forme de *crowdfunding* se pot distinge și care sunt particularitățile care caracterizează fiecare formă?”, „Se impune reglementarea operațiunii de *crowdfunding* ca instituție autonomă și dacă da, prin ce tip de instrumente juridice?”, „Care este rolul platformei online în *crowdfunding*?”, „Ce reglementări îi sunt aplicabile furnizorului de servicii de finanțare participativă în calitate de operator al platformei?”.

Sistematizând răspunsurile la aceste întrebări, prima parte a lucrării conturează imaginea de ansamblu asupra finanțărilor participative, atât în privința formelor în care finanțatorii urmăresc recuperarea contribuției și obținerea unui câștig suplimentar din operațiune (așa-numitele *investment-based models*), cât și a celor în care finanțatorii acționează eminentemente cu scopul de a face o liberalitate (cunoscute sub denumirea de *non-investment-based models*). Demersul servește drept fundație pentru cea de-a doua parte a lucrării, care debutează într-o abordare interdisciplinară cu o radiografie asupra surselor de finanțare a întreprinderilor, urmată de organizarea acestora într-o clasificare în funcție de mai multe criterii.

Stabilind locul special ocupat de *equity crowdfunding* în rândul surselor de finanțare, ca modalitate de finanțare participativă realizată în schimbul dobândirii de titluri de participare în cadrul unei societăți, așadar, având efecte asupra capitalului social, lucrarea continuă prin a răspunde unor noi interogații: „Care este mecanismul contractual al operațiunii de *equity crowdfunding*?”, „Ce condiții trebuie îndeplinite pentru încheierea valabilă a contractelor în *equity crowdfunding*?”, „În ce ipoteze poate fi angajată răspunderea

civilă în *equity crowdfunding*?”, „Care este legea aplicabilă și cum se soluționează litigiile izvorâte din operațiunea de *equity crowdfunding*?”.

Metodologia și importanța cercetării

Eșafodajul tezei este reprezentat de legislația română, ca sistem de referință influențat de cadrul juridic european, construind metodologic o structură fundamentată pe examenul normativ, îmbinat cu cercetarea doctrinară. Pentru verificarea unor ipoteze și pentru dublarea demersului teoretic cu studii de caz ancorate în practica operațiunilor de *equity crowdfunding*, lucrarea conține și un studiu empiric tridimensional, orientat în următoarele direcții: cerințe generale și specifice pentru dobândirea calității de investitor, precum și posibila protecție corespunzătoare calității de consumator; condiții de organizare, autorizare și supraveghere a furnizorului de servicii de finanțare participativă, ca operator al platformei de *equity crowdfunding*; legea aplicabilă și modalitățile de soluționare a litigiilor apărute în operațiunea de *equity crowdfunding*.

Din aceste considerente, importanța teoretică a lucrării este dublată de cea practică, rezultatul cercetării fiind destinat în principal specialiștilor dreptului, dar și ai economiei, însă se poate prefigura și într-un ghid pe care persoanele interesate a demara operațiuni de *crowdfunding* îl pot folosi pentru o mai bună înțelegere a actelor juridice în care urmează să se angajeze, a drepturilor și obligațiilor pe care le au, oferind o „cheie de deciptare” a procesului în sine.

Rezultatele cercetării

Cercetarea realizată în prima parte a lucrării, dedicată considerațiilor generale privind operațiunile de finanțare participativă, urmărește trei dimensiuni principale: delimitările conceptuale ale noțiunii de *crowdfunding*, reglementarea operațiunilor de *crowdfunding* și furnizorul european de servicii de finanțare participativă ca operator al platformei de *crowdfunding*.

Finanțarea participativă în sine nu este un concept nou, însă ceea ce distinge formele vechi de finanțare colectivă de „tânărul” *crowdfunding* este tranziția realizată din planul *offline* în mediul *online*, care facilitează și caracterul internațional al operațiunii, întrucât prin intermediul Internetului, persoane care altfel nu s-ar fi putut angaja în astfel de acte, au posibilitatea de a contribui sau de a beneficia de finanțare, fără limite geografice sau statale.

Așadar, în ceea ce privește noțiunea de finanțare participativă – *crowdfunding* – în urma analizei unor definiții legale și doctrinare, este formulată propunerea ca prin „*crowdfunding*” să se înțeleagă operațiunea economico-juridică de finanțare participativă a unei inițiative, de către un număr crescut de persoane, care contribuie cu sume de bani relativ mici prin intermediul unei platforme online, încheind în acest sens acte juridice cu titlu oneros sau cu titlu gratuit. Adagiul propriu adus definiției vizează scopul operațiunilor de *crowdfunding*, astfel cum rezultă din clasificarea acestora în modele de finanțare participativă bazate pe investiții (care includ *crowdlending* și *equity crowdfunding*) și modele de finanțare

participativă care nu sunt bazate pe investiții (din această categorie făcând parte *donation-based crowdfunding* și *reward-based crowdfunding*).

Un criteriu secundar de clasificare a campaniilor de *crowdfunding*, în funcție de efectul (ne)atingerii sumei vizate, în campanii de tipul *Keep-it-All* și campanii *All-or-Nothing*, face posibil ca, prin îmbinarea cu taxonomia prezentată anterior, să fie identificate trei arhetipuri de *crowdfunding*, respectiv arhetipul hedonism, arhetipul altruism și arhetipul pentru profit.

În ceea ce privește beneficiile, operațiunile de *crowdfunding* au nu doar meritul de a asigura o sursă de finanțare pentru o varietate de inițiative, ci sunt și o soluție de investire pentru persoanele care dispun de resurse financiare. Mai mult decât atât, existența tranzacțiilor exclusiv în mediul *online* are avantajul unor costuri operaționale reduse și a îndepărtării barierelor teritoriale, precum și, într-o oarecare măsură, a barierelor temporale. Pentru dezvoltatorii de proiect, finalizarea cu succes a unei campanii de finanțare participativă reprezintă și o validare de către public a ideii avansate sau un semnal pozitiv pentru viabilitatea produsului propus.

De cealaltă parte, se impune ca investitorii din modelele investiționale de *crowdfunding* să conștientizeze și să accepte riscurile inerente ale operațiunilor în care se angajează, precum riscul de rentabilitate redusă sau inexistentă a investițiilor (cu consecința nerecuperării fondurilor plasate într-un anumit proiect), alimentat și de asimetria informațiilor deținute de dezvoltatorul de proiect comparativ cu cele deținute de investitori. În egală măsură, atât investitorii, cât și dezvoltatorii de proiect trebuie să admită că există riscuri de fraudă, inclusiv prin atacuri cibernetice, și trebuie să achieseze la cerința caracterului licit al tranzacțiilor derulate prin platformele de *crowdfunding*.

Punând în balanță avantajele și dezavantajele finanțărilor participative, observăm că beneficiile ajung să cântărească mai mult pentru toate părțile implicate, ceea ce deschide posibilitatea utilizării operațiunilor de *crowdfunding* și în alte materii, pentru scopuri aparent neobișnuite, precum finanțarea litigiilor (*crowd litigation funding*).

În cea de-a doua dimensiune urmărită în prima parte a lucrării, analiza este structurată dinspre planul internațional spre cel național, cu o verigă intermediară reprezentată de dreptul Uniunii Europene, care este, de altfel, singurul dintre acestea cu o reglementare expresă a operațiunilor de *crowdfunding*. Dacă la nivel internațional, Organizația Internațională a Comisiilor de Valori Mobiliare (IOSCO) a constatat că există divergențe între reglementările naționale, însă acestea nu justifică încă o intervenție normativă, în planul Uniunii Europene, optica a fost diferită. Astfel, în 2018 a fost lansată Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind furnizorii europeni de servicii de finanțare participativă pentru întreprinderi care, după ce a suferit metamorfoze substanțiale, printre care trecerea de la un sistem *opt-in* la un regim obligatoriu pentru toate platformele de *investment crowdfunding* din statele membre, în 2020 a fost adoptată sub denumirea de Regulamentul (UE) 2020/1503 al Parlamentului European și al Consiliului privind furnizorii europeni de servicii de finanțare participativă pentru afaceri.

În plan național, cercetarea este concentrată în jurul identificării cadrului normativ aplicabil operațiunilor de *crowdfunding* în lipsa reglementării exprese a acestora. Ceea ce caracterizează toate formele de finanțare participativă este poziția operatorului platformei de *crowdfunding*, care acționează ca un intermediar între dezvoltatorii de proiect și finanțatori,

motiv pentru care apreciem ca aplicabile prevederile Codului civil privind contractul de intermediere propriu-zisă/ocazională (numit astfel pentru a fi deosebit de celelalte forme ale intermediării) și, în subsidiar, dispozițiile referitoare la contractul de mandat cu reprezentare.

Particularizând pentru fiecare formă de finanțare participativă, observăm că, raportat la legislația națională, *donation-based crowdfunding* este considerată o formă a donației, dezbateră putând fi purtată asupra condiției de a fi încheiată prin înscris autentic, alternativ cu calificarea finanțărilor participative bazate pe donații ca daruri manuale. Această din urmă soluție este la rândul său tratată sub aspectul lipsei tradițiunii *de manu ad manu* în *crowdfunding*, înlocuită în prezent de trăsătura prioritară a deposedării irevocabile a dispunătorului de bunul donat, precum și sub aspectul respectării plafonului de 25.000 lei pentru calificarea actului juridic respectiv ca dar manual.

În privința *reward-based crowdfunding*, dreptul românesc poate „absorbi” această formă de finanțare participativă ca o donație cu sarcini sau, eventual, ca un contract nenumit căruia îi sunt aplicabile prevederile specifice din Codul civil și, dacă acestea nu sunt suficiente, regulile contractului celui mai asemănător, în cazul de față, tot cele ale donației cu sarcini.

Referitor la formele de *investment-based crowdfunding*, acestora le sunt aplicabile mai multe acte normative din legislația națională, cele mai importante fiind Legea nr. 24/2017 privind emitenții de instrumente financiare și operațiuni de piață, cu trimitere la Legea nr. 126/2018 privind piețele de instrumente financiare. Ambele acte sunt emanații de proveniență europeană, Legea nr. 126/2018 reprezentând transpunerea Directivei MiFID II, în timp ce Legea nr. 24/2017 a fost aliniată la prevederile Regulamentului (UE) 2017/1129 pentru a respecta cerințele referitoare la publicarea prospectului în cazul unei oferte publice de valori mobiliare sau al admiterii de valori mobiliare la tranzacționare pe o piață reglementată. La rândul său, acest regulament a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2020/1503 în sensul de a exclude operațiunile de *crowdfunding* de la obligația publicării unui prospect, sub anumite condiții valorice.

Pentru a nu pierde din vedere caracterul internațional al finanțărilor participative, este justificată identificarea reglementărilor exprese în cele mai importante patru piețe ale operațiunilor de *crowdfunding*, respectiv Franța, Germania, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și Statele Unite ale Americii. În sinteză, reglementarea franceză ne apare ca fiind deosebit de originală, legiuitorul francez optând pentru crearea a două forme de înregistrare a operatorilor platformelor de *crowdfunding*, fie drept *conseil en investissement participative*, fie ca *intermédiaire en financement participative*. Legea germană, în schimb, urmărește o protecție deosebită a investitorilor, spre exemplu, prin consacrară dreptului de a-și retrage investiția în termen de 14 zile. Din postura de state membre ale Uniunii Europene, atât Franța, cât și Germania sunt puse în situația de a reaprecia cadrul normativ existent în scopul concilierii cu noul Regulament (UE) 2020/1503. Nu în aceeași situație se regăsește Regatul Unit care, în urma retragerii din Uniunea Europeană, își poate păstra legislația națională aplicabilă operațiunilor de *crowdfunding*, care include cerințe de autorizare a operatorilor platformelor de *equity crowdfunding*, limite ale împrumuturilor acordate prin *crowdlending* și măsuri de protecție a investitorilor și consumatorilor. În Statele Unite ale Americii, observăm aceeași preocupare de a reglementa doar operațiunile care intră în sfera *investment-based crowdfunding*, însă printr-o tehnică diferită, respectiv prin crearea a trei

excepții de la regimul tradițional de înregistrare-autorizare, ceea ce denotă flexibilitatea de care beneficiază participanții în alegerea regimului derogatoriu care le deservește cel mai bine interesele.

Finalmente, a treia dimensiune de cercetare avută în vedere în prima parte a lucrării vizează furnizorul european de servicii de finanțare participativă în calitatea sa de operator al platformei de *crowdfunding*. O primă chestiune tratată este determinarea poziției sale în economia digitală, ca furnizor de servicii ale societății informaționale, continuând prin analiza reglementărilor în materie de echitate și transparență care pot fi aplicabile în *crowdfunding*. În acest sens, Regulamentul (UE) 2019/1150 privind promovarea echității și a transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online (supranumit Regulamentul P2B, *platform-to-business*) este aplicabil furnizorilor de servicii de finanțare participativă în mai multe ipoteze. Atunci când sunt întrunite condițiile specifice domeniului de aplicare a acestui regulament, el impune o serie de obligații operatorului platformei de *crowdfunding*, printre care și cea ca termenii și condițiile contractuale să fie ușor de înțeles și de accesat, inclusiv în etapa precontractuală.

Indubitabil, cea mai importantă reglementare care afectează și influențează furnizorii europeni de servicii de finanțare participativă pentru afaceri este Regulamentul (UE) 2020/1503, intrat în vigoare pe data de 9 noiembrie 2020 și aplicabil începând cu data de 10 noiembrie 2021. Pentru a putea delimita corect sfera de aplicare a acestui act normativ, lucrarea clarifică noțiunile de „serviciu de finanțare participativă”, „furnizor de servicii de finanțare participativă” și „platformă de finanțare participativă”, în sensul regulamentului.

La nivel de conținut normativ, într-o primă etapă, sunt identificate și sistematizate prevederile regulamentului în funcție de tipul de obligații prescrise operatorului platformei de *crowdfunding*, determinând că există obligații generale privind prestarea de servicii de finanțare participativă pentru afaceri, precum și obligații specifice privind organizarea activității furnizorului și privind funcționarea acestuia. În ansamblu, acestea impun condiții pentru asigurarea eficacității și prudenței în administrare, pentru îndeplinirea obligației de diligență de către operatorul platformei, pentru instituirea de proceduri de tratare a plângerilor clienților, precum și pentru evitarea conflictelor de interese.

Într-o etapă secundă, sunt parcurse prevederile regulamentului referitoare la procedura de autorizare a furnizorilor de servicii de *crowdfunding*, sub aspectul conținutului dosarului de autorizare, a calendarului pentru obținerea autorizației și a ipotezelor speciale de autorizare. Autorizația primită acordă titularului acesteia calitatea de furnizor european de servicii de finanțare participativă pentru afaceri, cu drepturile și obligațiile corespunzătoare, sub rezerva îndeplinirii permanente a condițiilor cerute pentru autorizarea inițială și sub supravegherea autorității competente care a acordat autorizația. Ce este deosebit de important în context european este că autorizația reprezintă un „pașaport” pentru prestarea transfrontalieră de servicii de finanțare participativă, care devine posibilă după parcurgerea unei proceduri de notificare a acestei intenții, compusă din comunicări succesive între furnizor, autoritatea desemnată ca punct unic de contact în statul în care a fost acordată autorizația, autoritățile competente ale statelor membre în care se intenționează prestarea de servicii și ESMA (*European Securities and Markets Authority* – Autoritatea Europeană pentru Valori Mobiliare și Piețe). Simetric, regulamentul prevede și ipoteze de retragere a autorizației, generale și speciale, care sunt analizate punctual.

Întrucât autorităților competente le este recunoscut un rol considerabil în aplicarea regulamentului, teza tratează și competențele de investigare și de supraveghere cu care sunt acestea înzestrate prin efectul regulamentului, precum și formele de cooperare administrativă și obligațiile speciale pe care le au.

Încheind partea dedicată considerațiilor privind operațiunile de *crowdfunding*, justificarea pentru maniera de configurare a cercetării realizate până în acest punct este construirea unei relații de tipul general-particular între cele două părți ale lucrării, în Partea a II-a fiind tratată forma operațiunilor de *crowdfunding* emblematică în comerțul internațional și anume, *equity crowdfunding*.

Așadar, cea de-a doua parte a lucrării este dedicată operațiunii de *equity crowdfunding*, ca modalitate de finanțare participativă a societăților în schimbul dobândirii de titluri de participare. Pornind de la clasificări din literatura de specialitate economică, scopul cercetării este de a crea o taxonomie juridică a formelor de finanțare a întreprinderilor. În acest sens, într-un prim pas este definit conceptul juridic de „sursă de finanțare”, concluzionând că în drept, reprezintă surse de finanțare acele operațiuni care generează o creștere a activului patrimonial, indiferent de modificările care apar în latura pasivului patrimonial. Folosind această optică, sunt analizate următoarele forme de finanțare: creditul documentar, creditele ordinare, efectele de comerț, leasingul, factoringul, ajutoarele de stat, creditele acordate de instituții financiare specializate, piața financiară, autofinanțarea și creșterile „interne” de capital, finanțarea participativă (*crowdfunding*). Sistematizând rezultatele obținute, este propusă o clasificare juridică a surselor de finanțare a întreprinderilor, după trei criterii: după cauza imediată avută în vedere la încheierea actului juridic care a generat finanțarea, sursele de finanțare se pot împărți în surse de finanțare propriu-zise și cvasi-surse de finanțare; după izvorul finanțării, sursele de finanțare se pot clasifica în surse interne de finanțare și surse externe de finanțare; în raport de elementul societar asupra căruia repercutează efectele finanțării, sursele de finanțare pot avea efect asupra capitalului social sau asupra fondului de comerț.

Având construită această taxonomie, este clarificat locul ocupat de *equity crowdfunding* în rândul surselor de finanțare, ca fiind un loc propriu, cu o complementaritate nuanțată față de piața primară privată, pe care nu pretinde că o înlocuiește, însă poate reprezenta un adaos valoros formelor tradiționale de finanțare.

În ceea ce privește mecanismul contractual al operațiunii de *equity crowdfunding*, se remarcă existența mai multor etape, în care participanții au calități și obligații diferite, respectiv o etapă a accesării simple a platformei, fără înregistrare, o etapă preliminară de creare a conturilor pe platformă, urmată de etapa propriu-zisă a investiției în proiectele postate pe platformă, căreia i se succede perioada ulterioară finalizării operațiunii, în care investitorul a dobândit calitatea de asociat/acționar în societatea finanțată.

Pentru fiecare dintre aceste etape, sunt caracterizate prin prisma dreptului românesc elementele raporturilor juridice civile născute, accentuând aspectele referitoare la intermedierea pe care furnizorul de servicii de finanțare participativă o realizează între investitor și dezvoltatorul de proiect. În această privință, cercetarea relevă că dintre tipurile de intermediere comercială, operațiunea de *equity crowdfunding* este incompatibilă cu formele mandatului fără reprezentare, precum și cu contractul de agenție, însă este compatibilă cu contractul de mandat cu reprezentare și cu contractul de intermediere propriu-zisă.

Comparând utilizarea contractului de mandat cu reprezentare cu utilizarea contractului de intermediere în *equity crowdfunding*, rezultă că este mai potrivită folosirea contractului de intermediere în forma tip, fără reprezentare, datorită reglementării mai „relaxate”. Cu toate acestea, întrucât analiza practicilor comerciale demonstrează că folosirea contractelor numite este insuficientă pentru a răspunde specificului urmărit de participanții la operațiune, se remarcă apariția unor construcții noi, fundamentate pe tehnica vehiculelor investiționale cu scop special.

Având la dispoziție aceste elemente, în cadrul lucrării sunt modelate o serie de construcții contractuale, bazate atât pe contracte numite, cât și pe contracte nenumite, cu arhitecturi tripartite, cvadripartite, pentapartite, hexapartite sau heptapartite. Scopul acestui demers este evidențierea diferențelor care apar în privința încheierii contractelor și a executării obligațiilor contractuale, fiind urmărit cu precădere „circuitul banilor” între participanții la operațiune.

Întrucât complexitatea operațiunii de *equity crowdfunding* rezultă nu doar din numărul de participanți, ci și din specificitatea raporturilor juridice în care sunt angrenați, studiul continuă cu analiza transversală a operațiunii prin filtrul condițiilor de validitate ale actului juridic civil, conform dreptului românesc. Abordarea teoretică – normativă și doctrinară – este dublată de o cercetare empirică, aplicată unui eșantion de 50 de platforme de *equity crowdfunding*, asigurând o distribuție geografică eterogenă, 25 dintre furnizorii de servicii de finanțare participativă care operează respectivele platforme având sediul în diverse state din Europa, iar alți 25 de furnizori în state din afara Europei.

În ceea ce privește condiția capacității de a contracta, aceasta este tratată din punctul de vedere al celor trei participanți principali la operațiune, respectiv investitorul, dezvoltatorul de proiect și furnizorul de servicii de finanțare participativă. Cele mai ample discuții sunt construite pe marginea capacității de a contracta a investitorului, urmărind aspecte generale privind capacitatea civilă, cerințe conexe capacității civile (capacitatea financiară și cunoștințele în domeniul investițiilor), remarcând distincția dintre investitorii sofisticăți și cei nesofisticați, inclusiv referitor la protecția acestora. În cazul investitorului persoană fizică, este pusă în discuție calificarea acestuia ca profesionist sau consumator, iar prin adăugarea criteriului sofisticării, sunt determinate patru arhetipuri de investitori în *equity crowdfunding*, respectiv investitorul sofisticat consumator, investitorul sofisticat profesionist, investitorul nesofisticat consumator și investitorul nesofisticat profesionist. Referitor la capacitatea de a contracta a furnizorului de servicii de finanțare participativă, cercetarea empirică vizează forma de organizare, precum și autorizarea și supravegherea acestuia.

În privința consimțământului, este analizat rolul acestuia în formarea contractului, determinând funcționarea mecanismului cerere-ofertă în *equity crowdfunding*, condițiile pentru valabilitatea consimțământului și eventualele vicii care pot afecta consimțământul, fiind oferite exemple de apariție și posibile remedii. Imaginea asupra validității actelor juridice care se încheie în operațiunea de *equity crowdfunding* este întregită prin cercetarea obiectului, a cauzei și a formei, pentru identificarea punctelor vulnerabile care ar putea conduce la neîndeplinirea condițiilor impuse pentru fiecare dintre acestea.

Referitor la răspunderea civilă în *equity crowdfunding*, se observă că cel mai frecvent aceasta ia forma răspunderii contractuale, nefiind însă exclusă răspunderea civilă delictuală, sub rezerva de a nu putea fi înlăturate regulile răspunderii contractuale pentru o altă formă de

răspundere mai favorabilă. Pentru ilustrarea clauzelor exoneratoare de răspundere, lucrarea conține un studiu de caz asupra Termenilor și condițiilor unei platforme românești de *equity crowdfunding*, remarcând prevederile de limitare sau declinare a răspunderii.

În final, întrucât în raport de dreptul comerțului internațional, elementul de extraneitate în operațiunea de *equity crowdfunding* poate fi reprezentat de cetățenia sau naționalitatea oricărei părți, teza tratează problema legii aplicabile acestei operațiuni, sens în care este reluată analiza Termenilor și condițiilor celor 50 de platforme invocate anterior, pentru a se colecta date referitoare la clauzele de indicare a legii aplicabile și eventualele clauze atributive de competență în caz de litigiu. Rezultatele studiului relevă că în majoritatea covârșitoare a platformelor cercetate, legea aplicabilă Termenilor și condițiilor este indicată expres și se suprapune pe legea statului a cărui naționalitate o are furnizorul de servicii de finanțare participativă. În mod similar, în majoritatea cazurilor analizate este precizată și modalitatea de soluționare a litigiilor, de cele mai multe ori competența fiind atribuită unei instanțe naționale din statul a cărui naționalitate o are furnizorul de servicii de finanțare participativă, iar în câteva cazuri fiind prevăzute clauze compromisorii care indică instituția arbitrală aleasă, regulile aplicabile arbitrajului și locul arbitrajului. Cercetarea se încheie prin antamarea situației în care părțile nu au ales legea aplicabilă, ipoteză în care determinarea legii aplicabile se face în funcție de autoritatea care urmează să soluționeze litigiului dintre părți, respectiv instanța arbitrală sau instanța națională.

Sondând viitorul, operațiunea de *equity crowdfunding* va deveni dominată de mecanismul *smart contracts*, prin care executarea obligațiilor părților va fi monitorizată și înregistrată în *blockchain*, ușurând derularea raporturilor contractuale. Astfel, furnizorii de servicii de finanțare participativă care operează platforme de *equity crowdfunding* pot implementa algoritmi de tipul *smart contract* pentru a asigura corelarea în îndeplinirea obligațiilor reciproce ale dezvoltatorului de proiect și ale investitorului, având în vedere că printre obiectivele unui *smart contract* se numără și minimizarea riscului de neexecutare a obligațiilor și diminuarea nevoii de a apela la terți de încredere, cum sunt băncile care gestionează conturi în regim *escrow*. Așadar, *smart contracts* ar constitui o garanție suplimentară a executării conforme a contractelor încheiate în operațiunea de *equity crowdfunding* și un mijloc de protecție sporită a intereselor părților implicate, cu atât mai mult cu cât informațiile înscrise în *blockchain* nu pot fi alterate ocult și pot fi verificate prin intermediul unei tehnologii numite *distributed ledger technology*.

În ceea ce privește evoluția operațiunilor de *equity crowdfunding*, perspectivele se arată luminoase, iar recenta reglementare a acestora la nivelul Uniunii Europene pune bazele unei dezvoltări sigure, prin crearea unui cadru normativ uniform și predictibil, care va ajuta furnizorii europeni de servicii de finanțare participativă să opereze transfrontalier fără riscul de a se confrunța cu impedimente legislative insurmontabile. Acest lucru va fi fără îndoială benefic pentru dezvoltatorii de proiecte, ale căror șanse de a-și vedea proiectele finanțate cu succes cresc exponențial, dar și pentru investitori, care vor avea noi oportunități de valorificare a capitalului de care dispun sau de diversificare a portofoliului. Toate aceste argumente converg în afirmarea operațiunii de *equity crowdfunding* ca o sursă deosebit de valoroasă pentru finanțarea inițiativelor, un factor de stimulare a liberei circulații a capitalurilor și un instrument de dinamizare a coeziunii dintre investitorii colectivi și dezvoltatorii de proiecte.

BIBLIOGRAFIA TEZEI DE DOCTORAT

Cursuri, tratate, monografii

- Smaranda ANGHENI, *Drept comercial. Tratat*, Editura C.H. Beck, București, 2019
- Sorin Gabriel ANTON (coord.), Daniela-Tatiana AGHEORGHIESEI, Liviu-George MAHA, Mihaela ONOFREI, *Antreprenoriat: înființarea, finanțarea și managementul noilor afaceri*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2018
- Flavius-Antoni BAIAS, Eugen CHELARU, Rodica CONSTANTINOVICI, Ioan MACOVEI (coord.), *Noul Cod civil. Comentariu pe articole*, Ediția a 2-a, Editura C.H. Beck, București, 2014
- Lucian BERCEA, *Contractul de credit bancar. Principiile, legea, uzanțele*, Editura Universul Juridic, București, 2014
- Lucian BERCEA (editor), *Contractele nenumite în afaceri*, Editura Universul Juridic, București, 2017
- Gabriel BOROI, Liviu STĂNCIULESCU, *Instituții de drept civil în reglementarea noului Cod civil*, Editura Hamangiu, București, 2012
- Gabriel BOROI, Carla Alexandra ANGHELESCU, *Curs de drept civil. Partea generală*, ediția a 2-a revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2012
- Karine BOYER, Alain CHEVALIER, Jean-Yves LÉGER, Aurélie SANNAJUST, *Le crowdfunding*, Éditions La Découverte, Paris, 2016
- Radu N. CATANĂ, *Drept comercial în Powerpoint*, Editura Universul Juridic, București, 2013
- Stanciu D. CĂRPENARU, *Tratat de drept comercial român*, Ediția a 6-a, Editura Universul Juridic, București, 2019
- Codrin CODREA, *Donația în dreptul european. Aspecte de drept comparat*, Editura Universul Juridic, București, 2016
- Doru COSMA, *Teoria generală a actului juridic civil*, Editura Științifică, București, 1969
- Cosmin Flavius COSTAȘ, *Drept financiar*, Editura Universul Juridic, București, 2016
- Cosmin Flavius COSTAȘ, *Drept fiscal*, Editura Universul Juridic, București, 2016
- Ioana Maria COSTEA, *Fiscalitate europeană. Note de curs*, Editura Hamangiu, București, 2016
- Ioana Maria COSTEA, *Drept financiar. Note de curs*, Ediția a 7-a revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2021
- Stewart COWLEY, *Man vs Money – Understanding the Curious Economics that Power Our World*, Aurum Press, Londra, 2016
- Paul CRAIG, Gráinne de BÚRCA, *Dreptul Uniunii Europene. Comentarii, jurisprudență și doctrină*, ediția a VI-a, Editura Hamangiu, București, 2017

- Maria DUMITRU, Camelia IGNĂTESCU, *Dreptul afacerilor. Raportul juridic de drept al afacerilor. Contractul*, Editura Hamangiu, București, 2013
- Ion P. FILIPESCU, *Drept internațional privat*, vol. II, Editura Actami, București, 1997
- Viktor E. FRANKL, *Omul în căutarea sensului vieții*, Editura Vellant, București, 2018
- Oliver GAJDA (ed.), *Review of Crowdfunding Regulation 2017. Interpretations of existing regulation concerning crowdfunding in Europe, North America and Israel*, European Crowdfunding Network, 2017
- Yuval Noah HARARI, *Sapiens: Scurtă istorie a omenirii*, Editura Polirom, București, 2017
- Katheryn HENNESSY (ed.), *How Money Works*, Dorling Kindersley Limited, London, 2017
- Catherine KESSEDJIAN, *Droit du commerce international*, P.U.F., Paris, 2013
- Frederick Alexander MANN, *The Legal Aspect of Money (with special reference to Comparative Private and Public International Law)*, Fourth Edition, Clarendon Press, Oxford, 1982
- Crenguța LEAUA, *Dreptul afacerilor. Noțiuni generale de drept privat pentru învățământul superior economic*, Editura Universul Juridic, București, 2012
- Crenguța LEAUA, Flavius A. BAIAS (eds), *Arbitration in Romania*, Editura Wolters Kluwer, București, 2016
- Ioan MACOVEI, *Tratat de drept internațional privat*, Editura Universul Juridic, București, 2017
- Pedro de MIGUEL ASENSIO, *Conflict of Laws and the Internet*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, UK, 2020
- Vasile NEMEȘ, *Drept bancar*, Editura Universul Juridic, București, 2011
- Vasile NEMEȘ, *Drept comercial*, Ediția a 3-a, Editura Hamangiu, București, 2018
- Martí OLIVELLA, *The power of money. Monetics against corruption, Chapter 5. Aristotle against Plato*, Edicions 62, Barcelona, 1992
- Maria PRISĂCARIU, Silviu URȘU, Alin ANDRIEȘ, *Piețe și instrumente financiare*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2008
- Lucian SĂULEANU, Sebastian RĂDULEȚU, *Dicționar de termeni și expresii juridice latine*, Ediția 2, Editura C.H.Beck, București, 2011
- Dan-Alexandru SITARU, *Intermedierea în activitatea comercială*, Editura Hamangiu, București, 2012
- Andreea STOICAN, *Contractele de intermediere*, Editura Universul Juridic, București, 2016
- Liviu STĂNCIULESCU, *Curs de drept civil. Contracte*, Editura Hamangiu, București, 2012
- Dominique STUCKI, *Financer une entreprise par le crowdfunding. Les nouvelles règles de l'investissement participatif*, RB Édition, Paris, 2017
- Mihail UDROIU, *Procedură penală. Partea generală*, Editura C.H. Beck, București, 2016
- Carmen Tamara UNGUREANU, *Drept civil. Partea generală. Persoanele*, ediția a 3-a, Editura Hamangiu, București, 2016

Carmen Tamara UNGUREANU, *Dreptul comerțului internațional*, Editura Hamangiu, București, 2018

Carmen Tamara UNGUREANU, *Drept internațional privat european în raporturi de comerț internațional*, Editura Hamangiu, București, 2021

Olga-Andreea URDA, *Drept comercial român*, Ediția a III-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2019

Silviu URSU, *Finanțarea firmelor în economiile emergente*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2013

Paul VASILESCU, *Drept civil. Obligații*, Ediția a 2-a revizuită, Editura Hamangiu, București, 2017

Mariana VIZOLI, *TVA de la A la Z: ghid practic*, Editura Hamangiu, București, 2019

Articole, studii

Ajal K. AGRAWAL, Christian CATALINI, Avi GOLDFARB, *The Geography of Crowdfunding*, Nat'l Bureau of Econ. Research, Working Paper No. 16820, Feb. 2011, [Online] la <http://www.nber.org/papers/w16820.pdf>

Ajal K. AGRAWAL, Christian CATALINI, Avi GOLDFARB, *Some Simple Economics of Crowdfunding*, în *Innovation Policy and the Economy*, Volume 14, National Bureau of Economic Research, 2014

Uruba ANDALEEB, A.K. MISHRA, *Equity crowdfunding in Shariah Compliant Nations: an outlook in the middle-east*, în *Global Journal of Finance and Management*, nr. 1/2016, [Online] la https://www.ripublication.com/gjfm16/gjfmv8n1_09.pdf

John ARMOUR, Luca ENRIQUES, *The Promise and Perils of Crowdfunding: Between Corporate Finance and Consumer Contracts*, Oxford Legal Studies Research Paper No. 58/2017, [Online] la https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3035247##

Paul BELLEFLAMME, Thomas LAMBERT, Armin SCHWIENBACHER, *Crowdfunding: Tapping the Right Crowd*, în *SSRN Electronic Journal* 29(5), Aprilie 2012, [Online] la https://www.researchgate.net/publication/228263793_Crowdfunding_Tapping_the_Right_Crowd

Lucian BERCEA, *Conversia în capital a creanțelor creditorilor sociali*, în cadrul Conferinței „Probleme dificile de drept comercial”, ediția a 3-a, [Online] la <https://www.juridice.ro/560826/conversia-in-capital-a-creantelor-creditorilor-sociali.html>

Lucian BERCEA, *Conversia creanțelor în capital social: implicații asupra restructurării întreprinderii*, în Radu Bufan, Lucian Bercea, Radu N. Catană (coord.), *Restructurarea întreprinderii. Instrumentele dreptului societar și ale dreptului insolvenței*, Editura Universul Juridic, București, 2015

Lucian BERCEA, „Prețul constră într-o sumă de bani.” *De la moneda de cont la „moneda” virtuală (și înapoi)*, [Online] la <https://www.universuljuridic.ro/pretul-consta-intr-o-suma-de-bani-de-la-moneda-de-cont-la-moneda-virtuala-si-inapoi/>

Paolo Pietro BIANCONE, Silvana SECINARO, *The Equity Crowdfunding Italy: A Model Sharia Compliant*, în *European Journal of Islamic Finance*, nr. 5/2016, [Online] la <https://www.ojs.unito.it/index.php/EJIF/article/view/1797>

Steven BRADFORD, *The Regulation of Crowdfunding in the United States*, capitol în Douglas Cumming, Lars Hornuf (ed.), *The Economics of Crowdfunding: Startups, Portals, and Investor Behavior*, Palgrave MacMillan, 2018

Ulrich BRETSCHEIDER, Jan Marco LEIMEISTER, *Not just an ego-trip: Exploring backers' motivation for funding in incentive-based crowdfunding*, în *Journal of Strategic Information Systems* (2017), 26(4), [Online] la <https://doi.org/10.1016/j.jsis.2017.02.002>

Ross BROWN, Suzanne MAWSON, Alexander ROWE, *Start-ups, entrepreneurial networks and equity crowdfunding: A processual perspective*, în *Industrial Marketing Management*, Volume 80, July 2019, [Online] la <https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2018.02.003>

L. BUDI KAGRAMANTO, Cita Yustisia SERFIYANI, *The Principles of Contract in Donation Based Crowdfunding*, în *Yuridika* 34(1):78, [Online] la <https://e-journal.unair.ac.id/YDK/article/view/11801>

Cambridge Center for Alternative Finance, *Sustaining Momentum. The 2nd European Alternative Finance Industry Report*, University of Cambridge, Judge Business School, Septembrie 2016, [Online] la <https://www.jbs.cam.ac.uk/faculty-research/centres/alternative-finance/publications/sustaining-momentum/#.XQ4AJ-gzY2w>

Mihai CĂRĂBAȘ, *Finanțarea participativă, multifinanțarea sau crowdfunding. Arhitectura juridică*, în *Revista Română de Drept al Afacerilor*, nr. 2/2021

Ioana Maria COSTEA, *Despre măsuri și sancțiuni administrative în materia fondurilor europene*, în *Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” Iași, Tomul LXIII, Științe Juridice*, nr. 2/2016, [Online] la http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2016/volii/2016_ii_3.2.costea.pdf

Ioana Maria COSTEA, *Factura între original, duplicat și dematerializare*, în *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Tomul LXIII, Științe Juridice*, 2017, nr. II, [Online] la http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2017/volii/3.costea_v_test.pdf

Ioana Maria COSTEA, *Drumul spre Itaca sau unde este acasă în materie fiscală?*, în *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Tomul LXVII/2, Științe Juridice*, 2021, [Online] la <http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2021/vol.2/14.costea.pdf>

Douglas J. CUMMING, Gael LEBOEUF, Armin SCHWIENBACHER, *Crowdfunding Models: Keep-It-All vs. All-Or-Nothing*, 2015, [Online] la <https://ssrn.com/abstract=2447567>

Dumitru DOBREV, *Clauza leonină în vechiul și noul Cod civil. Pornind de la o fabulă*, [Online] la <https://www.juridice.ro/195553/clauza-leonina-in-vechiul-si-noul-cod-civil-pornind-de-la-o-fabula.html>

Lilia DUMBRAVANU, *Mecanismul autofinanțării la nivel de întreprindere*, lucrare prezentată în cadrul Conferinței Științifice Internaționale „Asigurarea viabilității economico-manageriale pentru dezvoltarea durabilă a economiei regionale în condițiile integrării în UE”, [Online] la http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/4106/1/Dumbravanu_Conf_Asigurar_ea-274-276.pdf

Maria DUMITRU, *Discuții privind legalitatea împrumuturilor/creditărilor între societățile comerciale*, în Revista „Dreptul”, nr. 8/2011

Mateja DUROVIC, André JANSSEN, *Formation of Smart Contracts under Contract Law*, capitol în Larry A. DiMatteo, Michel Cannarsa, Cristina Poncibò, *The Cambridge Handbook of Smart Contracts, Blockchain Technology and Digital Platforms*, Cambridge University Press, 2019, [Online] la <https://doi.org/10.1017/9781108592239.004>

Financement des entreprises – Chapitre II. Les aides aux entreprises, în *Dictionnaire Permanent Droit des Affaires*, Vol. I, Editions Legislatives, 1996

Elizabeth M. GERBER, Julie S. HUI, Pei-Yi KUO, *Crowdfunding: Why People Are Motivated to Post and Fund Projects on Crowdfunding Platform*, la Conferința Computer Supported Cooperative Work 2012, [Online] la https://www.researchgate.net/publication/261359489_Crowdfunding_Why_People_are_Motivated_to_Post_and_Fund_Projects_on_Crowdfunding_Platforms

Ahmed GHAPPOUR, *Searching Places Unknown: Law Enforcement Jurisdiction on the Dark Web*, în *Stanford Law Review*, Volume 69, April 2017, [Online] la https://repository.uchastings.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2582&context=faculty_scholarship

Michael M. GIERCZAK, Ulrich BRETSCHEIDER, Philip HAAS, Ivo BLOHM, Jan Marco LEIMEISTER, *Crowdfunding: Outlining the New Era of Fundraising*, capitol în *Crowdfunding in Europe*, Springer International Publishing Switzerland, 2016

Cora Lee C. GILLILLAND, *The Stone Money of Yap. A Numismatic Survey*, în *Smithsonian Studies in History and Technology*, Number 23, Smithsonian Institution Press, City of Washington, 1975, [Online] la <https://repository.si.edu/handle/10088/2422>,

Maximilian GOETHNER, Lars HORNUF, Tobias REGNER, *Protecting investors in equity crowdfunding: An empirical analysis of the small investor protection act*, în *Technological Forecasting & Social Change* 162 (2021), [Online] la <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2020.120352>

Manuel A. GOMEZ, *Crowdfunded Justice: On the Pontencial Benefits and Challenges of Crowdfunding as a Litigation Financing Tool*, 49 U.S.F. L.Rev. 307 (2015), [Online] la http://ecollections.law.fiu.edu/faculty_publications/201/

Gary GORTON, Nicholas S. SOULELES, *Special Purpose Vehicles and Securitization*, NBER (National Bureau of Economic Research) Working Paper no. 11190, March 2005, [Online] la <https://www.nber.org/papers/w11190.pdf>

Philipp HAAS, Ivo BLOHM, Jan Marco LEIMEISTER, *An Empirical Taxonomy of Crowdfunding Intermediaries*, Completed Research Paper, Thirty Fifth International Conference on Information Systems, Auckland 2014

Evan HAMMAN, *Save the Reef! Civic Crowdfunding and Public Interest Environmental Litigation*, în *QUT Law Review*, vol. 15, issue 1, [Online] la <https://lr.law.qut.edu.au/article/view/604/568>

Lars HORNUF, Matthias NEUENKIRCH, *Pricing shares in equity crowdfunding*, în *Small Business Economics* (2017), 48(4), [Online] la [10.1007/s11187-016-9807-9](https://doi.org/10.1007/s11187-016-9807-9)

Despina-Martha ILUCĂ, *Reglementarea bitcoin. Aspecte juridice privind utilizarea de bitcoin*, în *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași*, Tomul LXIII,

Științe juridice, nr. II/2017, [Online] la http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2017/volii/20.iluca_v_test.pdf

Despina-Martha ILUCĂ, *Limite și provocări în clasificarea întreprinderilor. Criterii europene și criterii naționale*, în *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Științe Juridice*, Tomul LXIV, 2018, Nr. 1, [Online] la http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2018/2018_1/1.7.iluca.pdf

Despina-Martha ILUCĂ, Alin Ciprian SIMION, *Platformele de crowdfunding la granița dintre securitate și fraudă*, în *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, Științe Juridice*, Tomul LXIV, 2018, Supliment, [Online] la http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2018/2018_supliment/24.iluca_simion.pdf

Despina-Martha ILUCĂ, *De la sare la Libra coin: scurt istoric al formelor monetare și aspectul lor juridic*, în *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Tomul LXV, Supliment, Științe Juridice*, 2019, [Online] la <http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2019/vols/16.iluca.pdf>

Lucia IRINESCU, *Unfair Competition Law Approximation – A Necessity for Competitive Environment*, *Annals of the University of Petroșani, Economics*, 14(1), 2014, [Online] la <https://www.upet.ro/annals/economics/pdf/2014/part1/Irinescu.pdf>

Lucia IRINESCU, *Noi provocări în era digitală. Politica de concurență*, în *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Tomul LXV/Supliment, Științe Juridice*, 2019, [Online] la <http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2019/vols/4.irinescu.pdf>

Dorin JOREA, *Contractele electronice ale minorilor*, în *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Tomul LXV/Supliment, Științe Juridice*, 2019, [Online] la <http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2019/vols/7.jorea.pdf>

Tim KAPPEL, *Ex Ante Crowdfunding and the Recording Industry: A Model for the U.S.*, 29 *Loy. L.A. Ent. L. Rev.* 375 (2009), [Online] la <http://digitalcommons.lmu.edu/elr/vol29/iss3/3>

Eleanor KIRBY, Shane WORNER, *Crowd-funding: An Infant Industry Growing Fast*, Staff Working Paper of the IOSCO Research Department, SWP3/2014

Thomas LAUTZ, *The world's most curious money? Huge stone discs used on the Micronesian island of Yap*, în *Money and Identity. Lectures about History, Design and Museology of Money* [Proceedings of the 11th Meeting of the International Committee of Money and Banking Museums (ICOMON), Seoul, 2004], [Online] la http://icomon.mini.icom.museum/wp-content/uploads/sites/20/2019/11/The_world_s_most_curious_money_Huge_stone_discs_used_on_the_Micronesian_island_of_Yap.pdf

Crenguța LEAUA, *The Applicability of Party Autonomy in the Appointment of Arbitrators*, în Alexander J. Bělohávek, Naděžda Rozehnalova (eds.), *Czech and Central European Yearbook of Arbitration - 2012: Party Autonomy versus Autonomy of Arbitrators*, JurisNet LLC, 2012

Crenguța LEAUA, *Factors taken into consideration by the parties when appointing an arbitrator*, în *Procedia – Social and Behavioral Sciences* 33 (2012), [Online] la <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042812002650>

Hayne E. LELAND, David H. PYLE, *Informational Asymmetries, Financial Structure, and Financial Intermediation*, *The Journal of Finance*, vol. 32, no. 2, 1977, [Online] la <https://doi.org/10.2307/2326770>

Eugenia MACCHIAVELLO, *The European Crowdfunding Service Providers Regulation and the Future of Marketplace Lending and Investing in Europe: the 'Crowdfunding Nature' Dilemma*, în *European Business Law Review*, 2021, 3, [Online] la <https://ssrn.com/abstract=3668590>

Joan MACLEOD HEMINWAY, *Selling Crowdfunded Equity: A New Frontier*, în *Oklahoma Law Review*, Vol. 70, Number 1, 2017, [Online] la <http://digitalcommons.law.ou.edu/olr/vol70/iss1/5>

Roxana MATEFI, Titus PRESCURE, *Violența economică – viciu de consimțământ la încheierea actelor juridice civile?*, în *Revista Universul Juridic* nr. 11, noiembrie 2017, [Online] la http://revista.universuljuridic.ro/wp-content/uploads/2017/12/04_Revista_Universul_Juridic_nr_11-2017_PAGINAT_BT_R_Matefi_T_Prescure.pdf

Michael T. MAURER, Neil E. HARL, *Using Escrow Accounts and Letters of Credit to Assure Payment Under Credit Sales Agreements*, în *Journal of Agriculture and Law* 14.1, 1992, [Online] la <http://www2.econ.iastate.edu/faculty/harl/usingscrowaccounts.pdf>

Edwin S. MILLS, *The Functioning and Regulation of Escrow Accounts*, în *Housing Policy Debate*, Volume 5, Issue 2, 1994, [Online] la https://www.innovations.harvard.edu/sites/default/files/hpd_0502_mills.pdf

Emanoil Corneliu MOGÎRZAN, *Ordinea juridică a Uniunii Europene – ordinea juridică națională: puncte de reper*, în Tudorel Toader, Carmen Tamara Ungureanu, Olga Andreea Urda (coordonatori), *Ghid de lucru – teorie, studii de caz, bune practici la nivel național și internațional din domeniul științelor juridice*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Iași, 2020

Radu I. MOTICA, Lucian BERCEA, *Banii în Codul civil român*, în volumul Sesiunii științifice „Codul civil român, între tradiție și reformă, la 140 de ani de aplicare”, organizată de Facultatea de Drept din cadrul Universității din Craiova, noiembrie 2005

Thomas NIEMAND, Martin ANGERER, Ferdinand THIES, Sascha KRAUS, René HEBENSTREIT, *Equity crowdfunding across borders: a conjoint experiment*, *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 2018, [Online] la <https://doi.org/10.1108/IJEBr-07-2017-0256>

Cătălin OROVICEANU, *Două lucruri greșit înțelese despre capitalul social*, [Online] la <https://www.juridice.ro/284480/doua-lucruri-gresit-intelese-despre-capitalul-social.html>

Septimiu PANAINTE, *Reglementări ale Uniunii Europene privind tranzacțiile bazate pe informații privilegiate*, în *Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” Iași*, Tomul LI, Științe Juridice, 2005, [Online] la http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2005/Anale2005_art10SPANAINTEReglementariAleUE.pdf

Septimiu Vasile PANAINTE, *Considerații privind valorile mobiliare dematerializate*, în *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași*, Tomul LIII, Științe Juridice, 2007, [Online] la http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2007/Anale2007_art07SeptimiuPanainteConsideratiiPrivindValorileMobiliare.pdf

Loriana PELIZZON, Max RIEDEL, Paolo TASCA, *Classification of Crowdfunding in the Financial System*, în volumul *Banking Beyond Banks and Money*, Springer International Publishing Switzerland, 2016

Ronen PERRY, *Crowdfunding Civil Justice*, Boston College Law Review, vol. 59, 2018, [Online] la https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3041129

Gheorghe PIPEREA, *Contractul de mandat*, în Flavius-Antoniou Baias, Eugen Chelaru, Rodica Constantinovici, Ioan Macovei (coord.), *Noul Cod civil. Comentariu pe articole*, Editura C.H.Beck, București, 2012

Gheorghe PIPEREA, *Comutativ și aleatoriu în contractele comerciale*, [Online] la <https://www.juridice.ro/essentials/1124/comutativ-si-aleatoriu-in-contractele-comerciale>

Ionuț-Florin POPA, „Tirania” clauzelor neuzuale, în Revista Română de Drept Privat, nr. 1/29.02.2016

Tudor-Matei RUSU, *Externalizarea internațională a activității întreprinderilor prin intermediul platformelor online*, în Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Tomul LXV, Supliment, Științe Juridice, 2019, [Online] la <http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2019/vols/10.rusu.pdf>

Karl RYDBERG, Johan FRÖIDSTEDT, *Crowdfunding – How can investors evaluate equity crowdfunding offers?*, lucrare de licență supervizată de Gert Sandahl, School of business, economics and law, Gothenburg University, 2016, [Online] la <https://core.ac.uk/download/pdf/83629937.pdf>

Armin SCHWIENBACHER, Benjamin LARRALDE, *Crowdfunding of Small Entrepreneurial Ventures*, capitol în Handbook of Entrepreneurial Finance, Oxford University Press, 2010

Artem SERGEEV, *The right to internet access: assessing the impact and the merits of compliance through an example of modern China*, International Journal of Law and Information Technology, vol. 25, nr. 4, 2017, [Online] la <https://doi.org/10.1093/ijlit/eax018>

Alexandra-Teodora STĂNESCU, Șerban-Alexandru STĂNESCU, *Contractul de agenție*, în Flavius-Antoniou Baias, Eugen Chelaru, Rodica Constantinovici, Ioan Macovei (coord.), *Noul Cod civil. Comentariu pe articole*, Editura C.H.Beck, București, 2012

Alexandra-Teodora STĂNESCU, Șerban-Alexandru STĂNESCU, *Contractul de intermediere*, în Flavius-Antoniou Baias, Eugen Chelaru, Rodica Constantinovici, Ioan Macovei (coord.), *Noul Cod civil. Comentariu pe articole*, Editura C.H.Beck, București, 2012

Ramona Daniela STĂNGACIU, *Limite ale implicării tehnologiei în soluționarea prin mijloace alternative a litigiilor Online Dispute Resolution prin prisma raporturilor de comerț internațional*, în Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Tomul LXV/Supliment, Științe Juridice, 2019, [Online] la <http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2019/vols/11.stangaciu.pdf>

Andreea ȘERBAN, *Soluționarea litigiilor privind datele cu caracter personal*, în Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Tomul LXIV, Științe Juridice, 2018, Supliment, [Online] la http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2018/2018_supliment/12.serban.pdf

Ștefan Răzvan TATARU, *Internet Cookies – fișierele cu răvaș juridic*, în Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Tomul LXVI/Supliment, Științe Juridice, 2020, [Online] la http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2020/2020_i_bis/4.tataru_internet_cookies.pdf

Maria TODOROF, *Fintech on the Dark Web: the rise of cryptos*, în ERA Forum, 03.04.2019, [Online] la <https://doi.org/10.1007/s12027-019-00556-y>

Omid TORABI, Abbas MIRAKHOR, *Controlling information asymmetry in equity crowdfunding*, Journal of Economic and Social Thought, Vol. 5, nr. 1, Martie 2018, [Online] la <http://www.kspjournals.org/index.php/JEST/article/view/1610>

Tobias H. TRÖGER, *Regulation of Crowdfunding in Germany*, SAFE Working Paper No. 199, 2018, [Online] la https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3122987

Gabriel TIȚA-NICOLESCU, *Considerații referitoare la reglementarea nulității și la validarea contractului nul sau anulabil în viziunea noului Cod civil*, [Online] la <https://revista.universuljuridic.ro/consideratii-referitoare-la-reglementarea-nulitatii-si-la-validarea-contractului-nul-sau-anulabil-viziunea-noului-cod-civil/>

Carmen Tamara UNGUREANU, *Finanțarea litigiilor de comerț internațional prin procedul „third party litigation funding”*, în Revista Moldovenească de Drept Internațional și Relații Internaționale nr. 1(35)/2015, [Online] la <https://www.researchgate.net/publication/329625525>

Carmen Tamara UNGUREANU, *Contractul electronic*, în Revista „Dreptul” nr. 9/2015

Carmen Tamara UNGUREANU, *The Effectiveness of Certain Contractual Clauses in a Transnational Electronic Contract of Adhesion*, în Supliment la Revista „Universul Juridic”, 2016

Carmen Tamara UNGUREANU, *Protecția datelor cu caracter personal în contractele internaționale*, în Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Tomul LXIII, Științe Juridice, nr. 2/2017, [Online] la http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2017/volii/10.ungureanu_protectia_datorilor.pdf

Carmen Tamara UNGUREANU, *Implicațiile Internetului în viața juridică*, în Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” Iași, Tomul LXIII, Științe juridice, nr. 2/2017, [Online] la http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2017/volii/1.ungureanu_implicatiile_internetului.pdf

Carmen Tamara UNGUREANU, *Platformele colaborative online – provocări juridice europene*, în Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, Științe Juridice, Tomul LXIV, 2018, Supliment, [Online] la http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2018/2018_supliment/15.ungureanu.pdf

Carmen Tamara UNGUREANU, *Regimul juridic al prestatorului de servicii român în contractele electronice internaționale specifice economiei colaborative*, în Revista Dreptul nr. 3/2019

Hubert de VAUPLANE, *Est il possible d'interdire le libra?*, în Revue Banque, nr. 838, decembrie 2019, [Online] la https://www.academia.edu/41905603/Est_il_possible_dinterdire_le_libra_email_work_card=title

Julia WEBER, Edwin W. KRUISBERGEN, *Criminal markets: the dark web, money laundering and counterstrategies – An overview of the 10th Research Conference on Organized Crime*, [Online] la <https://doi.org/10.1007/s12117-019-09365-8>

Karsten WENZLAFF, Ana ODOROVIC, Tania ZIEGLER, Rotem SHNEOR, *Crowdfunding in Europe: Between Fragmentation and Harmonization*, în Rotem Shneor, Liang Zhao, Bjørn-

Tore Flåten (ed.), *Advances in Crowdfunding. Research and Practice*, Editura Palgrave Macmillan, 2020

Jurisprudență

Înalta Curte de Casație și Justiție, secția a II-a civilă, Decizia nr. 3388/01.11.2011, [Online] la <https://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=83031>

Înalta Curte de Casație și Justiție, secția a II-a civilă, Decizia nr. 2131/30.05.2013, [Online] la <http://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=82825>

Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, Decizia nr. 37/07.06.2021, publicată în Monitorul Oficial nr. 707 din 16.07.2021

Curtea de Justiție a Comunității Europene, Hotărârea Curții din data de 13 octombrie 1982, pronunțată în Cauzele conexe 213 până la 215/81, Norddeutsches Vieh- und Fleischkontor Herbert Will, Trawako, Transit-Warenhandels-Kontor GmbH & Co., și Gedelfi, Großeinkauf GmbH & Co., împotriva Bundesanstalt für landwirtschaftliche Marktordnung

Curtea de Justiție a Comunității Europene, Hotărârea Curții din data de 19 ianuarie 1993, pronunțată în Cauza Shearson Lehmann Hutton Inc. împotriva TVB Treuhandgesellschaft für Vermögensverwaltung und Beteiligungen mbH, [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=97667&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=4209677>

Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Hotărârea Curții (camera a șasea) din data de 3 iulie 1997, pronunțată în Cauza C-269/95 – Benincasa/Dentalkit, Francesco Benincasa împotriva Dentalkit Srl, [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=43682&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=4196608>

Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Hotărârea Curții (camera a cincea) din data de 22 octombrie 2015, pronunțată în Cauza C-264/14 – Skatteverket împotriva David Hedqvist, [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf;jsessionid=9ea7d0f130d5c24c612cd6fb4fc8983ad6dea40e4a04.e34KaxiLc3eQc40LaxqMbN4PaNeSe0?text=&docid=170305&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=299689>

Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Hotărârea Curții (camera întâi) din data de 3 octombrie 2019, pronunțată în Cauza C-208/18 – Petruchová, Jana Petruchová împotriva FIBO Group Holdings Limited, [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=218626&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=4248157>

Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Hotărârea Curții (camera a patra) din data de 2 aprilie 2020, pronunțată în Cauza C-500/18 – Reliantco Investment și Reliantco Investment Limassol Sucursala București, AU împotriva Reliantco Investments LTD și Reliantco Investments LTD Limassol Sucursala București, [Online] la

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=224886&pageIndex=0&doclang=ro&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=14160683>

Courts and Tribunals Judiciary, *R (Miller) -v- Secretary of State for Exiting the European Union*, [Online] la <https://www.judiciary.gov.uk/judgments/r-miller-v-secretary-of-state-for-exiting-the-european-union/>

Ramona Ang v Reliantco Investments Limited [2019] EWHC 879 (Comm), Case Summary [Online] la <https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2019/05/Case-Summary-Ramona-Ang-v-Reliantco-Investments-Ltd-2.pdf>

Surse Internet

Andy Greenberg, *Meet The ‘Assassination Market’ Creator Who’s Crowdfunding Murder With Bitcoins*, în Forbes, 18.11.2013, [Online] la <https://www.forbes.com/sites/andygreenberg/2013/11/18/meet-the-assassination-market-creator-whos-crowdfunding-murder-with-bitcoins/?sh=1a7705d13d9b>

Association of Litigation Funders, *Code of Conduct*, [Online] la <https://associationoflitigationfunders.com/code-of-conduct/>

Asociația Română de Factoring, *Statistici*, [Online] la <http://www.asociatiadefactoring.ro/statistici/>

Autoritatea de Supraveghere Financiară – Organisme internaționale, [Online] la <https://asfromania.ro/ro/a/117/organisme-interna%C8%9Bionale>

Autorité des Marchés Financiers, *Crowdfunding (financement participatif): une nouvelle façon d’investir?*, [Online] la <https://www.amf-france.org/fr/espace-epargnants/comprendre-les-produits-financiers/crowdfunding-financement-participatif-une-nouvelle-facon-dinvestir-0>

BaFin – Bundesanstalt für Finanzmarktaufsicht – Federal Financial Supervisory Authority, *Crowdfunding*, [Online] la https://www.bafin.de/EN/Aufsicht/FinTech/Crowdfunding/crowdfunding_node_en.html

Banca Națională a României, *Mijloace de plată fără numerar*, [Online] la <https://www.bnr.ro/Mijloace-de-plata-fara-numerar--305-Mobile.aspx>

Banca Națională a României, *Sondaj privind creditarea companiilor nefinanciare și a populației*, Mai 2020, [Online] la <https://www.bnr.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=11104>

Banca Națională a României, *Sondaj privind accesul la finanțare a companiilor nefinanciare din România*, Iunie 2021, [Online] la <https://www.bnr.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=15748>

Benjamin Bain, Austin Weinstein, *Facebook Says Libra Won’t Launch Until Regulators Satisfied*, Bloomberg, 15.07.2019, [Online] la <https://www.bloomberg.com/news/articles/2019-07-15/facebook-says-libra-won-t-launch-until-regulators-satisfied>

Bursa Binelui, [Online] la <https://www.bursabinelui.ro/BursaBinelui/>

Camera Deputaților, Urmărirea procesului legislativ, PL-x nr. 801/2015 Proiect de Lege privind dezvoltarea finanțărilor participative (crowdfunding), [Online] la http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck.proiect?idp=14923

Care tranzacție este mai avantajoasă: cash, credit sau leasing?, în CECCAR Business Magazine, nr. 24-25, 26 iunie-9 iulie 2018, [Online] la <http://www.ceccarbusinessmagazine.ro/care-tranzactie-este-mai-avantajoasa-cash-credit-sau-leasing-a3626/>

Comisia Europeană, *Algorithmic Awareness-Building*, [Online] la <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/algorithmic-awareness-building>

Comisia Europeană, *Ce sunt datele cu caracter personal?*, [Online] la https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/what-personal-data_ro

Comisia Europeană, *Commission Staff Working Document. Crowdfunding in the EU Capital Markets Union*, Brussels, 3.5.2016, SWD (2016) 154 final, [Online] la [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SWD\(2016\)154&lang=en](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SWD(2016)154&lang=en)

Comisia Europeană, *Commission staff working document accompanying the document communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Removing obstacles to cross-border investments by venture capital funds - Glossary and expert group report {COM(2007) 853 final} /* SEC/2007/1719 final */*, [Online] la <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52007SC1719>

Comisia Europeană, *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Unleashing the potential of Crowdfunding in the European Union*, Brussels, 27.3.2014, COM (2014) 172 final, [Online] la https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:3e0b89b3-b6eb-11e3-86f9-01aa75ed71a1.0002.01/DOC_1&format=PDF

Comisia Europeană, *Gestionarea fondurilor UE*, [Online] la https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/how-eu-funding-works/management-eu-funding_ro

Comisia Europeană, *Identifying market and regulatory obstacles to cross-border development of crowdfunding in the EU – Annex A4 – Report on Disclosures & Safeguards*, Decembrie 2017, [Online] la https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/171216-crowdfunding-report_en.pdf

Comisia Europeană, *Identifying market and regulatory obstacles to cross-border development of crowdfunding in the EU – Annex A1 – Report on Regulatory Barriers to Cross-border Crowdfunding*, Decembrie 2017, [Online] la https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/171216-crowdfunding-report_en.pdf

Comisia Europeană, *Inception Impact Assessment. Legislative proposal for an EU framework on crowd and peer to peer finance*, [Online] la https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2017-5288649_en

Comisia Europeană, *Online Platforms*, [Online] la <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/online-platforms>

Comisia Europeană, *Platform-to-business trading practices*, [Online] la <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/platform-business-trading-practices>

Comisia Europeană, *Sprijinul acordat întreprinderilor de guvernele naționale (ajutor de stat)*, [Online] la https://ec.europa.eu/competition/consumers/government_aid_ro.html

Comisia Europeană, *Summary. Responses to the Public Consultation on Crowdfunding in the EU*, [Online] la http://ec.europa.eu/finance/consultations/2013/crowdfunding/docs/summary-of-responses_en.pdf

Community guidelines on state aid to promote risk capital investments in small and medium-sized enterprises, JO C 194, 18.8.2006, în română [Online] la http://www.ajutordestat.ro/documente/4%20-%20Linii%20directoare%20capitalul%20de%20risc_708ro.pdf

Companisto – Privacy Policy, [Online] la <https://www.companisto.com/en/page/privacy-policy>

Companisto – Terms and Conditions, [Online] la <https://www.companisto.com/en/page/business-terms>

Comunicatul de presă al CJUE nr. 117/06.10.2015, *The Court of Justice declares that the Commission's US Safe Harbour Decision is invalid*, [Online] la <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2015-10/cp150117en.pdf>

Consiliul Uniunii Europene, *Fiscalitate: lista UE a jurisdicțiilor necooperante*, [Online] la <https://www.consiliium.europa.eu/ro/policies/eu-list-of-non-cooperative-jurisdictions/>

CrowdfundingHub, FG Lawyers, *Crowdfunding Crossing Borders – An Overview of Liability Risks Associated with Cross Border Crowdfunding Investments*, 2016, [Online] la <http://www.fglawyersamsterdam.com/wp-content/uploads/2016/03/20160331-Crowdfunding-Crossing-Borders-Report.pdf>

Crowdfunding UBB Cluj, [Online] la <http://crowdfunding.alumni.ubbcluj.ro/>

Dan Marom, *A Framework for Political Crowdfunding: Lessons From President Obama*, [Online] la <https://crowdsourcingweek.com/blog/a-framework-for-political-crowdfunding-lessons-from-president-obama/>

Dăruiește Viață, [Online] la <https://www.daruiesteviata.ro/>

Dăruiește Viață – Raftul de fericire, [Online] la <https://www.bursadefericire.ro/cadouri>

Dăruiește Viață – Termeni și condiții, [Online] la <https://www.bursadefericire.ro/termeni-conditii>

Department of State, Office of the Historian, *Nixon and the End of the Bretton Woods System, 1971-1973*, [Online] la <https://history.state.gov/milestones/1969-1976/nixon-shock>

Ecleziastul 10:19, versiunea în română [Online] la <http://www.bibliaortodoxa.ro/carte.php?id=18&cap=10>

Ed Grabianowski, *How Currency Works*, [Online] la <https://money.howstuffworks.com/currency6.htm>

Edward W. Younkins, *Aristotel and Economics*, [Online] la <http://www.quebecoislibre.org/05/050915-11.htm>

Entitatea de soluționare alternativă a litigiilor în domeniul financiar non-bancar (SAL-Fin), [Online] la <https://www.salfin.ro/> și <https://asfromania.ro/ro/a/1551/sal-fin>

European Central Bank, Eurosystem, *Virtual Currency Schemes, October 2012*, [Online] la <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf>

European Court of Human Rights, *Access to Internet and freedom to receive and impart information and ideas – Facebook Birthday Fundraisers*, [Online] la <https://www.facebook.com/help/1910205189301966>

Facebook, *Condiții de utilizare pentru străngerile de fonduri personale*, [Online] la https://www.facebook.com/legal/personal_fundraisers

Facebook Fundraisers, [Online] la <https://web.facebook.com/fundraisers/>

Factsheet, [Online] la https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Access_Internet_ENG.pdf,

Financial Conduct Authority, *Conduct of Business Sourcebook*, [Online] la <https://www.handbook.fca.org.uk/handbook/COBS.pdf>

Financial Conduct Authority, *Consumer Credit sourcebook (CONC)*, [Online] la <https://www.handbook.fca.org.uk/handbook/CONC.pdf>

Financial Conduct Authority, *Policy Statement PS14/4 – The FCA’s regulatory approach to crowdfunding over the internete, and the promotion of non-readily realisable securities by other media, Appendix I – Made rules (legal instrument)*, [Online] la <https://www.fca.org.uk/publication/policy/ps14-04.pdf>

Galantom, [Online] la <https://www.galantom.ro/>

Indiegogo – EOZ Air – World's Most Advanced Wireless Earphones, [Online] la <https://www.indiegogo.com/projects/eoz-air-world-s-most-advanced-wireless-earphones?fbclid=IwAR0tyFN9kxaz-Gm60ln8okD12MI64uY3qJEjE5WSsHG6leFZ6ynXDCaMJfo#/>

Indiegogo – Terms of Use, [Online] la <https://www.indiegogo.com/about/terms>

Investopedia, *Hedge Fund*, [Online] la <https://www.investopedia.com/terms/h/hedgefund.asp>

Investopedia, *Microcredit*, [Online] la <https://www.investopedia.com/terms/m/microcredit.asp>

Ionuț Sas, *Facilitățile fiscale pentru cercetare-dezvoltare există doar pe hârtie: De ce a devenit aplicarea lor o urgență*, [Online] la <https://blog.pwc.ro/2019/12/12/facilitatile-fiscale-pentru-cercetare-dezvoltare-exista-doar-pe-hartie-de-ce-a-devenit-aplicarea-lor-o-urgenta/>

Ivan Stevanovic, *40+ Crucial Crowdfunding Stats in 2020*, [Online] la <https://www.smallbizgenius.net/by-the-numbers/crowdfunding-stats/>

Jacob Golstein, David Kestenbaum, *The Island Of Stone Money*, [Online] la <https://www.npr.org/sections/money/2011/02/15/131934618/the-island-of-stone-money?t=1630610358764>

John Lee, *Aristotle and the Definition of Money*, [Online] la <http://www.marketoracle.co.uk/Article10370.html>

Kickstarter – Our Rules, [Online] la <https://www.kickstarter.com/rules?ref=footer>

La Nueva Asamblea Legislativa El Salvador, *El Salvador, primer país del mundo en reconocer al Bitcoin como moneda de curso legal*, [Online] la <https://www.asamblea.gob.sv/node/11282>

LexShares’ financing model, [Online] la https://www.lexshares.com/LS_financing_model.pdf

LexShares – Terms of Use, [Online] la https://www.lexshares.com/pages/terms_of_use

Mark Yarm, *How an Online Sleuth Discovered a Dark Web “Kickstarter for Jihadists”*, în BreakerMag, 17.09.2018, [Online] la <https://breakermag.com/how-an-online-sleuth-discovered-a-dark-web-kickstarter-for-jihadists/>

Max Volski, *A Brief Introduction to Litigation Finance*, [Online] la <https://www.lexshares.com/blog/introduction-to-litigation-finance/>

Mesajul lui Joseph Pulitzer din articolul publicat pe data de 16 martie 1885 în New York World, [Online] la <https://www.nps.gov/stli/learn/historyculture/joseph-pulitzer.htm>

Mesajul Președintelui Autorității de Supraveghere Financiară, prof. univ. dr. Nicu Marcu, în cadrul evenimentului „Smart Investments – Piața de capital din România”, 25 mai 2021, [Online] la <https://asfromania.ro/ro/a/2080/mesajele-transmise-de-reprezentan%C8%9Bii-asf-%C8%99i-isf-%C3%AEn-cadrul-evenimentului-%E2%80%9Dsmart-investment-%E2%80%93-pia%C8%9Ba-de-capital-din-rom%C3%A2nia%E2%80%9D---25-mai-2021>

Michelle Feder, *Dmitri Mendeleev*, [Online] la <https://www.khanacademy.org/humanities/big-history-project/stars-and-elements/knowning-stars-elements/a/dmitri-mendeleev>

Multifinanțare, [Online] la <http://multifinantare.ro/>

Nati Tucker, *Found Guilty of Libel for Facebook Post About Netanyahu, Crowdfunding Campaign Helps Cover Journalist’s Costs*, [Online] la <https://www.haaretz.com/israel-news/crowdfunding-covers-journalist-s-libel-suit-for-facebook-post-about-netanyahus-1.5486443>

Nelson Renteria, Tom Wilson, Karin Strohecker, *In a world first, El Salvador makes bitcoin legal tender*, Reuters, 10 iunie 2021, [Online] la <https://www.reuters.com/world/americas/el-salvador-approves-first-law-bitcoin-legal-tender-2021-06-09/>

Organizația Internațională a Comisiilor de Valori Mobiliare, *About IOSCO*, [Online] la https://www.iosco.org/about/?subsection=about_iosco

Organizația Internațională a Comisiilor de Valori Mobiliare, *Crowdfunding. 2015 Survey Responses Report*, [Online] la <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD520.pdf>

Organizația Internațională a Comisiilor de Valori Mobiliare, *Research Report on Financial Technologies (Fintech)*, februarie 2017, [Online] la <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD554.pdf>

Paula Hannaford-Agor, Nicole L. Waters, *Estimating the Cost of Civil Litigation*, [Online] la <https://www.justresolve.com/wp-content/uploads/2014/10/Courtstatistics.org-study-Estimating-the-Costs-of-Civil-Litigation.pdf>

PotȘiEu, [Online] la <http://potsieu.ro/>

Reguli de procedură arbitrală ale Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României, adoptate de Colegiul Curții de Arbitraj Comercial Internațional, în vigoare la data de 1 ianuarie 2018, [Online] la <http://arbitration.ccir.ro/wp-content/uploads/2018/01/Reguli-de-procedura-arbitrala-ale-Curtii-de-Arbitraj.pdf>

Republic – Terms of Service, [Online] la <https://republic.co/terms>

Scrisoare din partea Consiliului Investitorilor Străini (FIC) și Camerei de Comerț Americane în România (AmCham România) către Prim-ministrul României, Ministrul Educației și Cercetării și Ministrul Finanțelor Publice, 14 ianuarie 2020, [Online] la

https://www.amcham.ro/download?file=committeePaper/uPgjEi9.pdf&filename=AmCham%20%20FIC%20-%20scrisoare%20privind%20facilitati%20RD_FINAL.pdf

Seedblink, [Online] la <https://seedblink.com/>

SeedBlink – Privacy, [Online] la <https://seedblink.com/privacy>

SeedBlink – Termeni și Condiții Generale, [Online] la <https://seedblink.com/generalterms>

Simon Hart, Harriet Evans, *Ang(er) over jurisdiction challenge: High Court seeks to clarify whether speculative investment by a private individual is a business or consumer activity*, [Online] la <https://www.rpc.co.uk/perspectives/commercial-disputes/anger-over-jurisdiction-challenge-high-court-seeks-to-clarification/>

Sprijină, [Online] la <https://www.sprijina.ro/>

Startarium, [Online] la <https://www.startarium.ro/crowdfunding/>

Synaptiq – Mediq, [Online] la <https://synaptiq.io/mediq>

The Statue of Liberty and America's crowdfunding pioneer, BBC Magazine, [Online] la <https://www.bbc.com/news/magazine-21932675>

The Statue of Liberty – Funding the Dream, [Online] la <https://www.statueofliberty.org/statue-of-liberty/overview-history/>

The World Bank, *Islamic Finance*, [Online] la <https://www.worldbank.org/en/topic/financialsector/brief/islamic-finance>

Via Transilvanica, [Online] la <https://www.viatransilvanica.com/contribuie/>

Via Transilvanica – Conceptul traseului, [Online] la <https://viatransilvanica.com/concept>

Via Transilvanica – Contribuie, [Online] la <https://www.viatransilvanica.com/contribuie> *White Paper*, [Online] la <https://www.diem.com/en-us/white-paper/>

WeFunder, *Pre-Money Valuation*, [Online] la <https://help.wefunder.com/deal-terms/295272-pre-money-valuation>

WiSEED – Avertissement général sur les risques liés à l'investissement, [Online] la <https://www.wiseed.com/en/risques>

WiSEED – General Conditions of Use, [Online] la <https://www.wiseed.com/en/conditions>

Surse Internet – studiu empiric

Aescuvest, [Online] la <https://www.aescuvest.eu>

AngelHub, [Online] la <https://angelhub.io/>

BacktoWork, [Online] la <https://www.backtowork24.com>

Birchal, [Online] la <https://www.birchal.com>

Bizhare, [Online] la <https://bizhare.id/>

Broota, [Online] la <https://broota.com/>

CapTable, [Online] la <https://www.captable.com.br/>

Companisto, [Online] la <https://www.companisto.com>
Crowd for Angels, [Online] la <https://crowdforangels.com>
Crowdcube, [Online] la <https://www.crowdcube.com>
Crowdo, [Online] la <https://crowdo.com/>
CrowdPlus.asia, [Online] la <https://www.crowdplus.asia>
Investors, [Online] la <https://www.investors.co.uk>
Equitise, [Online] la <https://equitise.com>
Eureeca, [Online] la <https://eureeca.com>
Front Fundr, [Online] la <https://frontfundr.com>
Fundable, [Online] la <https://www.fundable.com>
FundedByMe, [Online] la <https://www.fundedbyme.com>
Funderbeam, [Online] la <https://www.funderbeam.com>
Fundwise, [Online] la <https://fundwise.me>
Invesdor, [Online] la <https://www.invesdor.com>
Investiere, [Online] la <https://www.investiere.ch/>
Mamacrowd, [Online] la <https://mamacrowd.com>
MicroVentures, [Online] la <https://microventures.com/>
Netcapital, [Online] la <https://netcapital.com/>
Oneplanetcrowd, [Online] la <https://www.oneplanetcrowd.com>
OnMarket, [Online] la <https://www.onmarket.com.au>
OurCrowd, [Online] la <https://www.ourcrowd.com>
PledgeMe, [Online] la <https://www.pledgeme.co.nz>
Republic, [Online] la <https://republic.co>
Santara, [Online] la <https://santara.co.id/>
Seedblink, [Online] la <https://seedblink.com/>
SeedInvest, [Online] la <https://www.seedinvest.com/>
Seedmatch, [Online] la <https://www.seedmatch.de>
Seedrs, [Online] la <https://www.seedrs.com/>
Sinwattana Equity, [Online] la <https://equity.sinwattana.com/>
Snowball Effect, [Online] la <https://www.snowballeffect.co.nz>
Sowefund, [Online] la <https://sowefund.com>
Spark Crowdfunding, [Online] la www.sparkcrowdfunding.com
Spreds, [Online] la <https://www.spreds.com>

StartEngine, [Online] la <https://www.startengine.com/>
StartupXplore, [Online] la <https://startupxplore.com>
Symbid, [Online] la <https://www.symbid.com>
Syndicate Room, [Online] la <https://www.syndicateroom.com>
TheCrowdAngel, [Online] la <https://www.thecrowdangel.com>
Tokeportal, [Online] la <https://tokeportal.hu/en/tokeportal/>
Uprise.Africa, [Online] la <https://uprise.africa>
Vested, [Online] la <https://vested.ca>
Wefunder, [Online] la <https://wefunder.com/>
WiSEED, [Online] la <https://www.wiseed.com/>